

WERKPLAN
Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland
2009

Erik Schaap
Coördinator
November 2008

INHOUD

DEEL I : Algemeen	2
Landelijk ADB-netwerk	4
Regionalisering.....	4
Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	5
Kerntaken Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	5
Opmerkingen bij de kerntaken.....	5
Organisatie.....	7
DEEL II : Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)	8
Algemeen	9
Activiteitenplan Zaanstreek 2009	10
DEEL III : Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer, Zeevang, Beemster)	15
Algemeen	16
Activiteitenplan Waterland 2009	17

DEEL I

Algemeen

Inleiding

Het jaar 2009 markeert de overgang van het Bureau Discriminatiezaken (BD) naar een groter werkgebied. Hoewel het achtervoegsel 'Zaanstreek/Waterland' achter onze naam al enkele jaren suggereert dat er een samenwerkingsverband bestaat met alle negen gemeenten in deze politieregio is de realiteit anders. Vijf van de zes Waterlandse gemeenten (Edam-Volendam, Beemster, Landsmeer, Waterland en Zeevang) hadden tot op heden geen formele relatie met het BD-Zaanstreek/Waterland. De invoering van een landelijke wet verplicht echter alle Nederlandse gemeenten om hun burgers toegang te bieden tot laagdrempelige en professionele anti-discriminatievoorzieningen in de directe omgeving. Vanaf 2009, het aanvangsjaar van de nieuwe wet, is er dus ook voor bovengenoemde Waterlandse gemeenten de noodzaak om een relatie aan te gaan met het BD-Zaanstreek/Waterland.

In de praktijk verrichtte het BD overigens al werk voor de vijf bovengenoemde gemeenten en haar inwoners. Zonder daar veel ruchtbaarheid aan te geven hielp het BD op kleine schaal Waterlanders die met discriminatie in aanraking kwamen. Vooruitlopend op de nieuwe wetgeving zijn de Noord-Hollandse ADB's inmiddels begonnen met het opzetten van een netwerk binnen de 'witte vlekken' van hun werkgebied en is de aanzet gegeven tot een campagne die het anti-discriminatiewerk in de hele politieregio bekend(er) moet maken.

De uitbreiding van het werkgebied mag uiteraard niet ten koste gaan van de vier gemeenten die zich al jarenlang verbinden aan het BD-Zaanstreek/Waterland. Ook in 2009 vindt er weer een scala aan activiteiten plaats in en met Zaanstad, Purmerend, Wormerland en Oostzaan. De eerste kerntaak van het BD blijft uiteraard het behandelen en monitoren van klachten over ongelijke behandeling, maar daarnaast wordt de opgaande lijn in het aanbieden van voorlichtingsprogramma's en preventieprojecten voortgezet. Dat gebeurt zowel in samenwerking met andere instellingen (met name het onderwijsveld, maar ook met bijvoorbeeld Primo en collega-ADB's) als volledig op eigen kracht. Rond 21 maart, de Internationale dag tegen racisme, vinden er traditiegetrouw talloze activiteiten plaats. De jaarlijkse fakkeloptocht tegen discriminatie gaat voor de 23ste keer van start. De resultaten van een onderzoek naar extreem-rechts in de Zaanstreek worden bekend. Er komen meerdere exposities. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken financiert een BD-project tegen radicalisering. Het BD is te vinden op festivals en andere evenementen. Enzovoort, enzovoort.

Het Bureau Discriminatiezaken hoopt ook volgend jaar de samenwerking te continueren en waar mogelijk uit te breiden met gemeenten, instellingen, politie,

Openbaar Ministerie en tal van anderen die belang hebben bij het naleven van artikel 1 van de Grondwet. In een tijd waarin steeds vaker bevolkingsgroepen tegenover elkaar komen te staan is dat hard nodig.

Landelijk ADB-netwerk

Het heeft geruime tijd geduurd voordat het door oud-minister E. Borst gepresenteerde rapport 'Perspectief op gelijke behandeling' uitwerking kreeg in de vorm van landelijke wetgeving. Het in december 2005 gepresenteerde rapport bevat veel aanbevelingen voor de toekomst van discriminatiebestrijding in Nederland. De door minister R. Verdonk ingestelde commissie onder voorzitterschap van mevrouw Borst trok een aantal belangrijke conclusies:

1. Het is noodzakelijk dat de burgers in Nederland op gelijkwaardige wijze kunnen participeren en zich beschermd weten tegen discriminatie. Zij moeten in heel Nederland laagdrempelig, onafhankelijk en efficiënt advies en bijstand krijgen wanneer zij zich gediscrimineerd voelen.
2. Gezien het bovenstaande is het wenselijk dat er een landelijk dekkend netwerk komt van ADB's en meldpunten.
3. De makers van het rapport stellen de volgende regeling voor om daadwerkelijk te komen tot een regionaal werkend, landelijk dekkend netwerk:
 - a. Het Rijk draagt de verantwoordelijkheid voor het ADB-beleid, maar roept gemeenten in medebewind om de ADB-functie uit te voeren. Dit kan alleen via een wettelijke regeling.
 - b. In afwachting van wetgeving is een overgangsregeling wenselijk, zodat het huidige niveau van de ADB's kan worden gewaarborgd.

Het kabinet nam het merendeel deel van de aanbevelingen in het rapport over. De uitwerking ervan liet echter lang op zich wachten, wat veel onzekerheid gaf bij met name de anti-discriminatiebureaus en de gemeenten. Pas begin 2009, na twee jaar uitstel, behandelt de Tweede Kamer het wetsontwerp dat een landelijk dekkend netwerk van anti-discriminatievoorzieningen mogelijk moet maken. Het eindresultaat was daarom bij het schrijven van dit werkplan nog altijd niet bekend.

Regionalisering

Het BD-werkgebied komt overeen met de politieregio Zaanstreek-Waterland. Deze regio telt negen gemeenten met in totaal 315.000 inwoners. Van deze gemeenten dragen er momenteel vier bij aan de financiering van het BD; Zaanstad, Wormerland, Purmerend en Oostzaan. Vijf gemeenten hadden eind december 2008 nog geen subsidierelatie met het BD: Landsmeer, Edam-Volendam, Zeevang, Beemster en Waterland. Anno 2008 bereikte het BD 244.000 inwoners, oftewel 77% van het totaal aantal inwoners in de regio. Vanaf volgend jaar moet dat dus 100% zijn.

Om ook de gemeenten die nog geen relatie hebben met het BD-Zaanstreek/Waterland te betrekken bij de nieuwe wetgeving, heeft het BD met name in 2008 veel energie gestoken in het uitbouwen van haar netwerk. Het BD heeft de 'witte vlekken' (gemeenten die geen anti-discriminatievoorziening hebben) op verschillende niveaus benaderd en gaat hiermee in 2009 door. Door gebrekkige voorlichting van het Ministerie van BZK wisten (en weten) veel gemeenten niet wat de impact is van de nieuwe wet en welke bedragen er mee gemoeid zijn. Het BD zal mede om die reden ook volgend jaar de meerwaarde van het anti-discriminatiewerk duidelijk moeten maken in met name de regio Waterland. Het BD zal verder de contacten met allerlei maatschappelijke organisaties intensiveren. Ook wordt er een vervolg gegeven aan de BD-publiekscampagne die in oktober 2008 begon met het verspreiden van onder meer posters en flyers.

Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het Bureau Discriminatiezaken (BD) Zaanstreek/Waterland heeft als doelstellingen het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie¹ op grond van afkomst, huidskleur, sekse, seksuele voorkeur, leeftijd, handicap, levensovertuiging of welke grond dan ook. Het bureau richt zich hierbij vooral op artikel 1 van de Nederlandse Grondwet, het strafrecht en de Algemene Wet Gelijke Behandeling. Het BD is lid van de landelijke branchevereniging Art. 1, die fungeert als expertise- en servicecentrum voor de aangesloten bureaus. De ADB's zijn en blijven in hun eigen regio's verantwoordelijk voor klachtenbehandeling, voorlichting, lokale netwerken, preventie etc. Een van de BD-bestuursleden heeft zitting in de algemene ledenvergadering van Art. 1.

Aan de hand van de hieronder genoemde kerntaken wordt beschreven hoe het BD ook in 2009 werkt aan het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie in de Zaanstreek en Waterland.

Kerntaken Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het BD heeft de volgende kerntaken:

1. Klachtenbehandeling
2. Registratie en monitoring
3. Voorlichting en advies
4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering
5. Preventieve projecten
6. Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme
7. Onderzoek

Opmerkingen bij de kerntaken

1. klachtenbehandeling

Het BD is een laagdrempelige organisatie waar inwoners terecht kunnen met klachten en vragen betreffende discriminatie. De kwaliteit van de klachtenbehandeling wordt gewaarborgd door beroepskrachten. De BD-medewerkers worden regelmatig bijgeschoold, moeten voldoen aan de in samenspraak met Art. 1 vastgestelde kwaliteitsnormen en zijn op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van discriminatievoorkoming en -bestrijding.

Ondanks de laagdrempeligheid van het BD ligt het feitelijke aantal discriminatievoorvallen een stuk hoger dan het BD (maar bijvoorbeeld ook de politie) jaarlijks meldt. Onafhankelijke onderzoeken tonen die onderregistratie keer op keer aan. Het BD blijft dan ook investeren in de meldingsbereidheid. Ook het vergroten van de

¹ Onder discriminatie wordt verstaan: "Elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben, dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op terreinen van het openbare leven wordt tenietgedaan of aangetast" (Wetboek van strafrecht, art. 90 quater). Een eenvoudiger werkdefinitie is: "Het maken van onderscheid op onterechte gronden, als gevolg waarvan een individu of groep nadeel ondervindt."

naamsbekendheid van het BD blijft van belang. De uitbreiding van het werkgebied zorgt naar verwachting voor een verdere toename van het aantal klachten.

2. a registratie

Het BD registreert de ontvangen discriminatieklachten in een landelijk klachtenregistratieprogramma dat sinds 1 januari 2008 in gebruik is. Dit programma maakt een uniforme wijze van registreren en vergelijken mogelijk. Bovendien is het door koppeling van bestanden voor Art. 1 mogelijk om à la minute de discriminatiestand van zaken in heel Nederland te bekijken.

2. b monitoring

Monitoring vindt momenteel vooral reactief plaats, naar aanleiding van klachten van externe individuen of organisaties en in het kader van het coalitie-overleg. Monitoring vindt verder plaats ten aanzien van extreem-rechts, waaraan in 2009 extra aandacht wordt geschonken (zie 6).

3. voorlichting en advies

Zowel een klachtmelding als een verzoek tot voorlichting kan aanleiding geven tot het verzorgen van voorlichting of trainingen. Deze taak voert het BD ook in 2009 uit. Daarnaast biedt het BD proactief voorlichting aan. Gebleken is dat zowel in het basis- als het voortgezet onderwijs de behoefte aan voorlichting groot is. Het BD ziet voorlichting aan jongeren via het onderwijs als een van de BD-kerntaken. Hierbij hoort ook methodiekontwikkeling, het ondersteunen van schoolbesturen en het trainen van docenten. De voorlichting is overigens niet beperkt tot het onderwijs. Uiteenlopende groepen en organisaties als welzijnsinstellingen, zelforganisaties, bedrijven, media en gemeenten maken gebruik van het BD-aanbod.

De voorlichtings- en adviestaken vallen (net zo min als de nummers 4 t/m 7 van het BD-kerntakenpakket) niet onder de door het Rijk verstrekte subsidie. De Rijksoverheid verwacht wel dat de Nederlandse gemeenten daarvoor hun verantwoordelijkheid nemen en via cofinanciering deze activiteiten mogelijk maken. Een aantal gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland heeft zich daar al toe bereid verklaard. Met andere gemeenten wordt nog gesproken over deze aanvullende subsidienoodzaak.

4. beleidsbeïnvloeding en -advisering

Beleidsadvisering vindt vooral plaats via gemeenten, politie en Openbaar Ministerie. In 2008 kwam het nieuwe Purmerendse signaleringsnetwerk polarisatie en radicalisering twee keer bij elkaar onder leiding van burgemeester L. Verbeek. Eind 2008 is er in Zaanstad een vergelijkbare werkgroep van start gegaan waarin het BD, de politie, de gemeente Zaanstad, Welsaen en het Straathoekwerk zitting hebben. Beide overleggen hebben als doelstelling om elkaar te informeren en adviseren over (het tegengaan van) extremistische tendensen.

5. preventieve projecten

Het BD voert al jaren een divers aanbod van preventieve projecten uit. Preventieve projecten maken een steeds belangrijker deel uit van de kerntaken van het BD. Het Bureau Discriminatiezaken is van mening dat preventie van groot belang is om vooroordelen te voorkomen en begrip te kweken. De concrete uitwerking in 2009 van deze kerntaak is verderop in dit werkplan terug te vinden.

6. signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme

Het BD besteedt momenteel relatief veel aandacht aan radicalisering en polarisatie in met name de Zaanstreek. Dit onderwerp komt onder meer aan bod in bovengenoemde

Zaanse werkgroep en bij het Regionaal Discriminatieoverleg (RDO), waarin naast het BD de gemeenten Zaanstad en Purmerend, de politie en het Openbaar Ministerie zitting hebben. Het BD onderhoudt over extremistische ontwikkelingen verder contact met organisaties als de Anne Frankstichting en Kafka. Er zijn geen aanwijzingen voor activiteiten van fundamentalistische organisaties in de Zaanstreek en Waterland.

7. onderzoek

Het BD heeft in het verleden regelmatig onderzoeken uitgevoerd en gaat hiermee volgend jaar door. Een van de onderzoeken betreft de aanwezigheid van extreem-rechts in de Zaanstreek, een project dat wordt gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Verder vloeien uit sommige klachtmeldingen praktijktesten voort, die in het uiterste geval kunnen leiden tot juridische procedures.

Organisatie

Het Bureau Discriminatiezaken beschikt in 2009 over één medewerker (0,66 fte) minder dan in 2008. Dankzij een overbruggingsregeling van het Rijk was het in het afgelopen jaar mogelijk iemand aan te stellen die zich bezighield met zowel het opbouwen van een netwerk in de Waterlandse witte vlekken als met het opzetten van de Dag van de Dialoog in Purmerend. Haar jaarcontract loopt af op 1 februari aanstaande.

Per 1 januari 2009 bestaat de BD-formatie voornamelijk uit een coördinator (0,89 fte), een bureaumedewerker in Zaandam (0,89 fte), een bureaumedewerker in Purmerend (0,66 fte), een medewerker voorlichting (0,89 fte), een financieel medewerker (0,20 fte) en een onderzoeker/projectmedewerker (0,89 fte). Naast de vaste medewerkers zijn bij het BD meerdere vrijwilligers actief, onder wie de zes bestuursleden.

Onduidelijk is of het BD in 2009 gehuisvest kan blijven in haar kantoor aan de Zaandamse Botenmakersstraat. Enerzijds biedt het gebouw te weinig ruimte voor alle medewerkers en activiteiten, anderzijds wil de eigenaar overgaan tot verkoop van zijn bezit.

DEEL II

Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)

Algemeen

Vooruitlopend op de nationale wetgeving die een landelijk dekkend netwerk van ADB's mogelijk maakt, continueert het BD de relatie met de drie Zaanse gemeenten. Geprobeerd wordt om de progressie die het BD in 2008 kende op het gebied van te ontwikkelen en uit te voeren activiteiten ook volgend jaar door te zetten, kwantitatief en kwalitatief.

Op het BD-kantoor in Zaandam is vanaf 2009 zowel een nieuwe financieel medewerker als een nieuwe bureaumedewerker actief. Zij vervullen daarmee twee openstaande vacatures. Een andere vacature betreft het penningmeesterschap, een onbetaalde bestuursfunctie.

Het BD verspreidt volgend jaar nieuwe folders in de Zaanstreek. Daarin wordt een beeld gegeven van de mogelijkheden die het Bureau Discriminatiezaken heeft bij het bestrijden van discriminatie. De folder zal een plaats krijgen bij onder meer politiebureaus, welzijnsinstellingen, bibliotheken en zelforganisaties.

Onzeker is hoe lang het BD haar huisvesting in de Botenmakersstraat kan behouden. De eigenaar wil het kantoor verkopen, maar heeft nog geen duidelijkheid gegeven over de termijn waarbinnen hij dat van plan is. Indien het BD genoodzaakt is om te verhuizen, zal het opzoek gaan naar nieuwe kantoorruimte in (de directe omgeving van) het Zaanse centrum.

Het BD participeert in het landelijk directeurenoverleg van de Nederlandse ADB's. Een bestuurslid vertegenwoordigt het BD in de algemene ledenvergadering van branchevereniging Art. 1. Verder heeft het BD zitting in de eind 2008 geformaliseerde Zaanse werkgroep polarisatie en radicalisering, waaraan ook de gemeente Zaanstad, de politie, Straathoekwerk en Welsaen deelnemen.

De vijf Noord-Hollandse ADB's zijn voornemens om in het voorjaar van 2009 een 'kadernota à la carte' te presenteren, waarmee alle gemeenten in de provincie beleid kunnen ontwikkelen en/of toetsen op het gebied van discriminatiebestrijding. Aan de presentatie van deze nota wordt tevens een provinciale bijeenkomst gekoppeld.

ACTIVITEITENPLAN ZAA NSTREEK 2009

1. Klachtenbehandeling

Doel: Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en als gevolg van een door het Rijk op te zetten publiekscampagne verwacht het BD in 2009 minimaal 120 klachtenmeldingen en informatieverzoeken in behandeling te nemen. Het BD spant zich in om de meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van klachten
- Maatwerk, gericht op afhandeling van informatieverzoeken

2. Registratie en monitoring

Doel: Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.

Het BD registreert alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via het registratieprogramma van de landelijke vereniging Art. 1. In 2008 is hiertoe een nieuw ontwikkeld programma in gebruik genomen. Het BD gebruikt de informatie uit dit programma voor de afhandeling van klachten, monitoring en het verstrekken van discriminatiegegevens in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken
- Levering van discriminatiecijfers aan onder meer Art. 1 en het Regionaal Discriminatieoverleg

3. Voorlichting en advies

Doel: Het geven van advies of het verzorgen van training- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden tot voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt in toenemende mate gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Ook voor het jaar

2009 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken. Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden.

Met name scholen maken veel gebruik van de BD-expertise. Het BD richt zich op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Het bureau biedt trajecten aan voor zowel leerlingen, docenten als ouders. Ook in 2009 zal aan honderden leerlingen en hun leraren voorlichting worden gegeven. Diverse onderwijsinstellingen hebben zich al aangemeld bij het Bureau Discriminatiezaken, terwijl andere instellingen een optie hebben genomen. Een voorbeeld van een scholenproject betreft het Regio College in Zaandam, waar het BD in het kader van het programma 'verantwoord burgerschap' met leerlingen een lesprogramma ontwikkelt.

Niet alleen instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen tijdens kantooruren terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een uitgebreide bibliotheek waar geput kan worden uit boeken, knipsel- en beeldmateriaal.

In het kader van de regionalisering heeft het BD plaquettes laten maken die volgend jaar zullen worden aangeboden aan de gemeenten in haar werkgebied. Op de plaquette staat artikel 1 van de Nederlandse Grondwet.

Een andere wijze van voorlichting betreft exposities en publicaties. Zo wordt volgend jaar, net als in 2008, de affichetentoonstelling 'Feest' ingezet. Deze expositie geeft beeld en tekst over festiviteiten in diverse landen en culturen. Van welke tentoonstelling(-en) het BD in 2008 nog meer gebruikmaakt, hangt mede af van actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Optioneel is de mogelijkheid dat het BD vanaf 2009 lezingen organiseert die samenhangen met de doelstellingen van de organisatie. Ook wordt er gekeken of het gedicht 'Twee woordjes', in 2008 geschreven door stadsdichter Hans Kuyper, als gecombineerde ansichtkaart/sticker in productie kan worden genomen.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken
- Publicatie onderwijsnieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Publicatie algemene BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Presentatie nieuwe BD-folders
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basisonderwijs
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het middelbaar onderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- Leskisten met uitleenmateriaal en publiciteitsmateriaal
- Plaquette artikel 1 Grondwet
- Tentoonstelling 'Feest'
- Lezingen (optioneel)
- Ansichtkaarten met gedicht Hans Kuyper

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: Door het geven van (gevraagde en ongevroegde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van

het beleid van deze instellingen ter voorkoming van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.

Het BD vormt samen met vertegenwoordigers van de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie (OM), de Zaangemeenten en de gemeente Purmerend het Regionaal Discriminatieoverleg (tot 2008 Coalitie Discriminatiebestrijding genaamd). Het RDO komt vier keer per jaar bij elkaar. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het BD verzorgt de agenda en de notulen van dit overleg. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk. In 2009 hoopt het RDO een privacyprotocol vast te stellen, waarmee de onderlinge gegevensuitwisseling gestructureerd wordt.

Het BD geeft incidenteel beleidsadviezen aan instellingen over het voorkomen van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

In de eerste helft van 2009 presenteren de Nederlandse ADB's een 'kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid'. Daarin staan tal van maatregelen die gemeenten kunnen nemen ter bestrijding van discriminatie. De nota kan van groot nut zijn bij het opstellen van een integrale gemeentelijke nota op dit gebied. Het BD zorgt dat de Zaanse gemeenten voorzien worden van een nota en er eventueel aanvullende activiteiten op ontwikkelen.

De gemeente Zaanstad (i.c. de straatnamencommissie) schakelt het Bureau Discriminatiezaken in bij het bepalen of personen die tijdens de Tweede Wereldoorlog actief waren in de illegaliteit in aanmerking komen voor vernoeming middels een straatnaam.

Producten:

- Deelname aan/agendabeheer van het Regionaal Discriminatieoverleg
- Expertise voor Straatnamencommissie Zaanstad
- Kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid

5. Preventieve projecten

Doel: Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming van mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.

De door het BD opgezette en twee keer georganiseerde Dag van de Dialoog is in 2008 overgedragen aan de Zaanse Dialooggroep. Het BD is bereid om in 2009, op kleine schaal, hand- en spandiensten te verrichten om deze groep te ondersteunen bij de organisatie. De dag heeft tot doel om de contacten tussen verschillende

bevolkingsgroepen te versterken en deelnemers te inspireren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving en de sociale cohesie.

Een ander succesvol project was de Respect Estafette. Daarbij wordt schriftelijk contact gelegd en onderhouden tussen scholieren en (potentieel) kwetsbare groepen in de samenleving, met als doel (meer) begrip te krijgen voor elkaars leefwereld. In 2008 is in samenwerking met het Trias College de aftrap gegeven voor een nieuwe editie van de Respect Estafette, die in ieder geval doorloopt tot in 2009.

Net als de voorgaande 22 jaar vindt op Kerstavond 2009 de fakkeloptocht tegen discriminatie plaats. Vertrek- en aankomstlocatie is buurtcentrum De Lorzie in Wormerveer. Het BD verwacht voor deze tocht door het hart van Wormerveer 200-300 deelnemers te mogen begroeten.

Samen met Primo nh, het COC en de ADB's in Alkmaar en Haarlem is het BD begonnen met voorlichting aan docenten over het 'homovriendelijker' maken van het middelbaar onderwijs. Het Trias College in Krommenie verleent haar medewerking aan dit project.

Het BD investeert verder in lesmateriaal voor het Regio College, doet mee aan het Leefbaarheidsfestival in het Koogerpark (voorjaar 2009). Onduidelijk is nog of de Wereldreis door de Zaanstreek volgend jaar in enigerlei vorm terugkomt en zo ja, of het BD daar dan een rol bij speelt. Het initiatief hiertoe ligt bij het ACB Kenniscentrum.

Producten:

- Fakkeloptocht tegen discriminatie
- Dag van de Dialoog
- Respect Estafette
- Productie nieuw lesmateriaal
- Deelname Leefbaarheidsfestival
- Docententraining Trias College

6. Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme

Doel: Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreem-rechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.

Naar aanleiding van een toenemend aantal signalen over extremistische uitingen bij (vaak jonge) Zaankanters heeft het BD het initiatief genomen tot een onderzoek naar de aanwezigheid van extreem-rechts in de regio. In 2005 voerde het BD al een quick scan uit op dit gebied en bovenstaand onderzoek geeft daar een vervolg aan, als eerste bureau in Noord-Holland. In samenwerking met landelijke en plaatselijke organisaties brengt het BD daar in 2009 een vervolg op uit.

Daarnaast is er een docententraining in de maak om extremistisch gedrag in het voortgezet onderwijs in een vroeg stadium te herkennen. Het onderzoek en de training zijn mogelijk dankzij een integratie-uitkering polarisatie en radicalisering van het Ministerie van BZK.

Zoals eerder gemeld heeft het BD ook zitting in de eind 2008 geformaliseerde Zaanse werkgroep polarisatie en radicalisering, waaraan verder de gemeente Zaanstad, de politie, Straathoekwerk en Welsaen deelnemen.

Producten:

- Onderzoek naar extreem-rechts in de Zaanstreek

- Docententraining herkenning extremistisch gedrag
- Deelname aan werkgroep polarisatie en radicalisering
- Monitoring extreem-rechtse en fundamentalistische ontwikkelingen

7. Onderzoek

Doel: Door middel van het uitvoeren van praktijktesten bewijsmateriaal verzamelen over discriminerende activiteiten van specifieke instanties/bedrijven. Het uitvoeren van inventariserende onderzoeken om te komen tot een beeld van de aanwezigheid en/of de omvang van uitsluiting op bepaalde terreinen/sectoren.

Het BD ontvangt nog elk jaar klachten betreffende het deurbeleid van verschillende cafés en discotheken. De klachten hebben meerdere keren geleid tot BD-onderzoeken en praktijktesten. Niet uit te sluiten valt dat dit ook in 2009 nodig is, afhankelijk van de aard van de klachten die het bureau hierover ontvangt. In samenwerking met andere ADB's wordt overigens ook gekeken hoe de aangiftebereidheid op dit terrein kan worden vergroot.

Producten:

- Praktijktesten van deurbeleid horeca (onder voorbehoud)
- Onderzoek naar extreem-rechts in de Zaanstreek (zie bij 6)

DEEL III

**Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer,
Zeevang, Beemster)**

Algemeen

Het BD-kantoor in Purmerend zal ook in 2009 geopend zijn op dinsdag en donderdag. De overige dagen is het BD bereikbaar via het kantoor in Zaandam. In 2008 heeft een tijdelijk aangestelde projectmedewerker, vooruitlopend op de in 2009 ingaande discriminatiewetgeving, een netwerk opgebouwd in de regio Waterland en contacten onderhouden met de vijf gemeenten waarmee het BD tot nu toe geen formele relatie heeft. Die formalisering moet, zoals eerder beschreven in dit werkplan, in 2009 een feit zijn. Het BD heeft in 2008 wel al voorzichtig een aanvang gemaakt met het behandelen, registreren en monitoren van klachten in Edam-Volendam, Zeevang, Beemster, Landsmeer en Waterland; de zogenaamde 'witte vlekken' in de politieregio. Deze uitbreiding van het werkgebied en takenpakket was mogelijk dankzij een via de provincie Noord-Holland te besteden landelijke overgangssubsidie. Zolang de overbruggingsregeling in stand blijft, wordt deze subsidie ook in 2009 ingezet om de klachtenafhandeling in de witte vlekken ter hand te nemen.

De vijf Noord-Hollandse ADB's zijn voornemens om in het voorjaar van 2009 een 'kadernota à la carte' te presenteren, waarmee alle gemeenten in de provincie beleid kunnen ontwikkelen en/of toetsen op het gebied van discriminatiebestrijding. Aan de presentatie van deze nota wordt tevens een provinciale bijeenkomst gekoppeld.

Het BD verspreidt volgend jaar nieuwe folders in de regio Waterland. Daarin wordt een beeld gegeven van de mogelijkheden die het Bureau Discriminatiezaken heeft bij het bestrijden van discriminatie. De folder zal een plaats krijgen bij onder meer politiebureaus, welzijnsinstellingen, bibliotheken en zelforganisaties.

In 2009 wordt het contact met de gemeenten Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer, Zeevang en Beemster verder ingevuld en uiteindelijk omgezet in een subsidie-overeenkomst. In deze gemeenten worden echter geen preventieve activiteiten uitgevoerd voordat de samenwerkingsovereenkomst gerealiseerd is. De projecten zoals in het activiteitenplan beschreven, worden tot die tijd in beginsel alleen uitgevoerd in de gemeente Purmerend. Wel zullen de bewoners en organisaties in de gehele regio Waterland volgend jaar via een promotiecampagne (vergelijkbaar met de in 2008 opgezette campagne) op de hoogte worden gebracht van de BD-aanwezigheid. Hierbij wordt samengewerkt met de andere Noord-Hollandse ADB's en de provincie.

ACTIVITEITENPLAN WATERLAND 2009

1. Klachtenbehandeling

Doel: Professionele en kwalitatieve afhandeling van klachten en informatieverzoeken.

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en als gevolg van een door het Rijk op te zetten publiekscampagne verwacht het BD in 2009 minimaal 50 klachtmeldingen en informatieverzoeken uit de regio Waterland in behandeling te nemen. Bij gebrek aan (voldoende) cijfers uit eerdere jaren is het overigens nog niet mogelijk om een betrouwbare schatting te maken van het aantal klachtenmeldingen buiten Purmerend. Het BD spant zich in om de meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van klachten
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken

2. Registratie en monitoring

Doel: Registreren van de aard en de grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.

Het BD registreert alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via het registratieprogramma van de landelijke vereniging Art. 1. In 2008 is hiertoe een nieuw ontwikkeld programma in gebruik genomen. Het BD gebruikt de informatie uit dit programma voor de afhandeling van klachten, monitoring en het verstrekken van discriminatiegegevens in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken
- Levering van discriminatiecijfers aan onder meer Art. 1 en het Regionaal Discriminatieoverleg

3. Voorlichting en advies

Doel: Het geven van advies of het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden tot voorlichting en trainingen. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van

personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Ook voor het jaar 2009 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken. Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden.

Met name scholen maken veel gebruik van de BD-expertise. Het BD richt zich op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Het bureau biedt trajecten aan voor zowel leerlingen, docenten als ouders. Ook in 2009 zal in een groot aantal klassen voorlichting worden gegeven. Diverse onderwijsinstellingen hebben zich al gemeld bij het Bureau Discriminatiezaken.

Niet alleen instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD. Voor uitgebreide documentatie zijn ze echter wel aangewezen op de bibliotheek in het Zaandamse kantoor. Daar kan geput worden uit boek, knipsel- en beeldmateriaal.

In het kader van de regionalisering heeft het BD plaquettes laten maken die volgend jaar zullen worden aangeboden aan de gemeenten in haar werkgebied. Op de plaquette staat artikel 1 van de Nederlandse Grondwet.

Optioneel is de mogelijkheid dat het BD vanaf 2009 lezingen organiseert die samenhangen met de doelstellingen van de organisatie. Een andere wijze van voorlichting betreft exposities en publicaties. Zo wordt volgend jaar de affichetentoonstelling 'Feest' ingezet, die een beeld geeft van de festiviteiten in diverse landen en culturen. Een andere mogelijkheid is de door het BD aangeschafte cartoonexpositie van Art. 1. De makers van de cartoons nemen daarin op luchtige wijze de multiculturele samenleving onder de loep.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken
- Publicatie onderwijsnieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Publicatie algemene BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Presentatie nieuwe BD-folders
- Productie en verspreiding flyers en posters in witte vlekken
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basisonderwijs
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het middelbaar onderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- Leskisten met uitleenmateriaal en publiciteitsmateriaal
- Plaquette artikel 1 Grondwet
- Tentoonstelling 'Feest'
- Cartoonexpositie Art. 1
- Lezingen (optioneel)

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: Door het geven van (gevraagde en ongevroegde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.

Het BD vormt samen met vertegenwoordigers van de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie (OM), de Zaangemeenten en de gemeente Purmerend het Regionaal Discriminatieoverleg (tot 2008 de Coalitie Discriminatiebestrijding genaamd). Het ligt in de bedoeling dat Purmerend vanaf 2009 ook de andere Waterlandse gemeenten vertegenwoordigt. Het RDO komt vier keer per jaar bij elkaar. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het BD verzorgt de agenda en de notulen van dit overleg. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk. In 2009 hoopt het RDO een privacy-protocol vast te stellen, waarmee de onderlinge gegevensuitwisseling gestructureerd wordt.

In de eerste helft van 2009 presenteren de Nederlandse ADB's een 'kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid'. Daarin staan tal van maatregelen die gemeenten kunnen nemen ter bestrijding van discriminatie. De nota kan van groot nut zijn bij het opstellen van een integrale gemeentelijke nota op dit gebied. Het BD zorgt dat de Waterlandse gemeenten met wie het BD een subsidiebeleid heeft voorzien worden van een nota en er eventueel aanvullende activiteiten op ontwikkelen.

Het BD geeft incidenteel beleidsadviezen aan instellingen over het voorkomen van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Producten:

- Deelname aan/agendabeheer van het Regionaal Discriminatieoverleg
- Kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid

5. Preventieve projecten

Doel: Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming van mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.

In 2008 organiseerde het BD voor de eerste keer in Purmerend een Dag van de Dialoog. De dag heeft tot doel om de contacten tussen verschillende bevolkingsgroepen te versterken en deelnemers te inspireren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving en de sociale cohesie. In Purmerend schoven het afgelopen jaar 110 mensen aan aan 15 Dialoog-tafels. Het is de bedoeling om de Dag van de Dialoog in 2009 over te dragen aan de Dialooggroep Purmerend, zoals ook in Zaanstad is gebeurd met een vergelijkbare Dialooggroep. Het BD is bereid om deze groep in 2009 bij te staan bij het opzetten van een nieuwe editie. Informatie over de Dag van de Dialoog is te vinden op www.zaanstreek-waterlandindialoog.nl.

Het BD coördineert ook in 2009 de activiteiten rond de viering van 21 maart, de internationale dag tegen racisme. Verscheidene organisaties besteden tussen 1 en 21 maart op uiteenlopende wijze aandacht aan de thema's discriminatie, tolerantie en de

multiculturele samenleving. Tevens organiseert het BD de eindmanifestatie. Meer informatie is te verkrijgen via www.21maart-purmerend.nl.

In het najaar van 2007 hebben vertegenwoordigers van verschillende Purmerendse organisaties met goed gevolg de BD-cursus 'Melden helpt, help melden' afgelegd. Dit project is opgezet in samenwerking met het ACB Kenniscentrum en de anti-discriminatiebureaus in Haarlem en Alkmaar. De cursus was er op gericht vrijwilligers van diverse organisaties op te leiden tot 'intermediairs discriminatiemelding'. Onderzocht wordt of er in 2009 een vervolg kan plaatsvinden van dit project.

De in 2007 door het BD op de markt gebrachte 'Wereldwandeling door Purmerend' voorziet in een behoefte. Het ook in 2008 verkrijgbare routeboekje leidt mensen langs markante plaatsen in de stad die zijn verbonden met de migratiegeschiedenis van Purmerend. Het Bureau Discriminatiezaken presenteert in het voorjaar van 2009 een op het onderwijs toegespitste lesbrieven bij het routeboekje.

Het BD is, zoals elk jaar, met een stand te vinden op het Reuring-festival in Purmerend. Ook wordt meegewerkt aan de 8-maartviering in deze gemeente. Verder geeft het BD tijdens de jaarlijkse Roefeldag leerlingen de kans om stage te lopen bij het bureau.

Producten:

- Coördinatie activiteiten en organisatie eindmanifestatie '21 maart/Purmerend tegen discriminatie'
- Vervolgproject 'Melden helpt, help melden' (onder voorbehoud)
- Assistentie bij organisatie Dag van de Dialoog
- Lesbrieven bij 'Wereldwandeling door Purmerend'
- Deelname Reuring-festival en 8-maartviering in Purmerend
- Deelname aan Roefeldag

6. Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme

Doel: Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreem-rechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.

Het BD is bereid om, net als in de Zaanstreek gebeurt, op verzoek van gemeenten onderzoek te doen naar de aanwezigheid van extreem-rechts in de regio Waterland. In 2005 voerde het BD al in Purmerend een quick scan uit op dit gebied. Het BD heeft in 2008 zitting genomen in het Purmerendse Signaleringsoverleg polarisatie en radicalisering. Ook in 2009 wordt deelgenomen aan dit gemeentelijke overleg onder voorzitterschap van de burgemeester, dat tot doel heeft om extremistische initiatieven vroegtijdig te onderkennen.

Producten:

- Deelname aan Signaleringsoverleg polarisatie en radicalisering
- Monitoring extreem-rechts en fundamentalistische ontwikkelingen

7. Onderzoek

Doel: Door middel van het uitvoeren van praktijktesten bewijsmateriaal verzamelen over discriminerende activiteiten van specifieke instanties/bedrijven. Het uitvoeren van

inventariserende onderzoeken om te komen tot een beeld van de aanwezigheid en/of de omvang van discriminatie/uitsluiting op bepaalde terreinen/sectoren.

Op dit moment zijn er nog geen onderzoeksplannen bekend voor de regio Waterland. De mogelijkheid bestaat dat het BD naar aanleiding van binnenkomende klachten en/of andere gebeurtenissen alsnog overgaat tot een of meer onderzoeken.

